

Nuortenkirjoja, joissa juodaan olutta noitapiirissä, hypitään alasti uima-altaisiin ja harrastetaan orgioita

Cate Tiernanin "Wicca"

Pasi Karppanen

"Olen saanut tietooni, että suomalaisessa kustantamossa ollaan parhaillaan julkaisemassa kirjaa, joka kertoo wiccalaisuudesta ja on sisällöltään täysin sopimaton tytöille, joille tämä kerho on tarkoitettu. Kirjassa osa porukasta (n. 16-vuotiaita) on jatkuvasti huumeepölyissä, olutta juodaan surutta noitapiireissä, tupakkaa poltellaan, joku on pukeutunut kuin "somasokistinen prostituoitu" (suora lainaus kirjasta) ja nuoret hyppivät noitapiirin jälkeen yhdessä alasti uima-altaaseen.

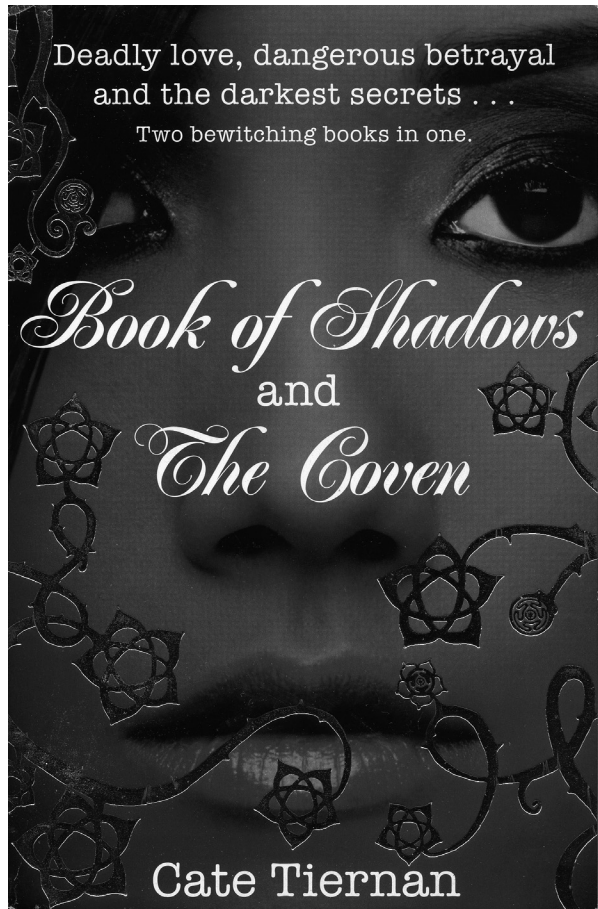
Päähenkilö, 16-vuotias tyttö on kauhuissaan eikä haluaisi riisuutua kaikkien nähden. Hän pelkää orgioita (se sanotaan kirjassa suoraan). Poika, johon hän on ihastunut (noita), houkuttelee hänet kaikkeen mukaan positiiviseksi kuvatulla olemuksellaan. Noitapiirissä tyttö näkee toisten aurat, on kauhuissaan, voi pahoin ja alkaa itkeä. Wiccalaisuus esitetään hyvin positiivisessa valossa. Kirjan henkilöt lukevat loitsuja, siunaavat äiti maata, jumalaa ja jumalataria, vievät uhreja alttarille jne.

Tällaista materiaalia sisältävää kirjaa ei tulisi lainkaan julkaista Suomessa, sillä kirjassa on Suomen lain

vastaisia toimia, joita esitetään nuorille täysin normaaleina. Kirjaan on myös jatkoa tulossa. Kyseessä on 15 kirjan sarja eli todella pitkä sarja. On ristiriitaita, jos sallimme maassamme näin vahingollisen materiaalin julkaisun, jolla voi olla monia haitallisia seurauksia nuorille samalla, kun yritämme kaikin keinoin taistella lasten ja nuorten mielenterveyden ja terveellisten elämäntapojen puolesta. Myös kirjallisuuteen tulisi säätää ikäraajat kuten elokuviinkin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen: Mitä hallitus aikoo tehdä, että lapsia ja nuoria suojellaan perusteluissa kuvatulta ja sitä vastaavalta vahingolliselta materiaalityliltä kirjallisuudessa?"

Näin jyrähti kristillisdemokraattien kansanedustaja Leena Rauhala kesäkuussa 2010 eduskunnalle osoittamassaan kirjallisessa kysymyksessä. Tiedotusvälineet kiinnostuivat asiasta, ja ennen pitkää hiljaisen uutiskesän keskelle oli noussut lyhyt mutta sitäkin kiivaampi myrsky vesilasissa.

Rauhalan vaatimus on sinänsä hämmentävä, sillä kuten useammassakin blogikirjoituksessa tuoreeltaan kesällä todettiin, eduskunnan tehtävä ei ole Suomessa toimia sensuurielimenä, eikä sillä ole edes valtuuksia siihen. Käytännössä Rauhalan vaatimus oli siis perustuslain vastainen. Enemmän kuin vakavasti otettavana aloitteena Rauhalan kirjallinen kysymys olikin nähtävissä istuvan kansanedustajan pohjatyönä tulevia eduskuntavaaleja silmällä pitäen.

Myös Pakanaverkko ry. reagoi asiaan ja kysyi aiheellisesti, katsottiinko uskonnonrauhan koskevan Suomessa ainoastaan kristinuskkoa. Mikäli kansanedustajan asemassa oleva henkilö herjaisi islamia tai kristinuskkoa samalla tavalla, joutuisi hän todennäköisesti eroamaan. Wiccalaisuuden kohdalla tämä on kuitenkin täysin sallittua. Ironista onkin, että jos wiccalaisuudelle olisi myönnetty Suomessa virallisen uskonnon asema vuonna 2001, olisi Rauhala voitu haastaa oikeuteen juuri uskonrauhapykälään vedoten.

Koko tapaus vaikutti kohun syntyessä varovai-

sestikin arvioituna hämärältä. Rauhala ei kysymyksessään esimerkiksi nimennyt mistä kirjasarjasta oli kyse. Kiintoisaksi asian teki sekin, että kaikesta päätellen joku julkaisua suunnitelleen kustantamon työntekijöistä oli "Ilmiantanut" kirjasarjan Rauhalalle huolestuneena sen sisällöstä. Vieläkin oudommaksi tapaus muuttui, kun kustantajaksi väitetty Sanoma ilmoitti, ettei sillä ole mitään tietoa asiasta.

Monet ehtivät jo epäillä koko uutista ankaksi, kunnes kirjasarjaksi paljastui *Cate Tiernanin* kirjoittama, nuorille suunnattu 15-osainen pokkarisarja **Sweep**, joka Yhdysvaltojen ulkopuolella tunnetaan nimellä **Wicca**. Kustantajakin löytyi, kun Stabenfeldt-kustantamo tuli julkisuuteen kissan päästyä säkistä ja rauhoitteli tuntoja.

Stabenfeldt oli todellakin oikeissa julkaista kirjasarjan, mutta kaikki viittaukset alkoholiin ja muuhun vähänkään epäilyttävään oli kustannusjohtaja *Charlotte Frennessonin* mukaan kirjasta sensuroitu, ja vanhemmat saattoivat näin olla rauhallisin mielin. Rauhalan mainitsema "sadomasokistinen prostituutio" muun muassa oli muuttunut muotoon "aika

hurjan näköinen tyttö”.

Koko kohua olisi voinut luulla mainostempuksi, ellei Stabenfeldt olisi muutamaa päivää myöhemmin ilmoittanut asiaa harkittuaan luopuvansa suunnitelmistaan julkaista kirjasarjan ensimmäistä, ilmeisesti jo käännettyä osaa. Hämmäntävin seikka tapahtumaketjussa lienee ollut Frennessonin esittäminen perustelu, jonka mukaan kustantamon edustajat eivät olleet tienneet wiccalaisuutta olevan oikeasti olemassa.

Vaikka moista yleissivistyksen puutetta onkin vaikeata uskoa, on yhtiön tekemä päätös ymmärrettävä. Stabenfeldt on USA:n lisäksi yhdeksässä Euroopan maassa toimiva yhtiö, joka julkaisee kirja-kerho-periaatteella jalkapallokirjoja pojille ja hevoskirjoja tytöille. Yhtiön asiakkaita eivät tosin sanoen useimmassa tapauksessa ole nuoret, vaan näiden vanhemmat, ja kirjasarjasta noussut kohu ei olisi todennäköisesti ollut kustantamolle kovinkaan hyvää mainosta.

Hämmäntäviä yhtäläisyyksiä

Silkasta kannatuksesta kirja olikin pakko tilata. Useammasta tarjolla olleesta painoksesta houkuttelevimmalta näytti sarjan kaksi ensimmäistä osaa sisältänyt yhteisnide. Seitsemän euron hintakaan ei ollut paha, ja kirja tipahti Bookdepositoryn toimittamana postiluukusta runsaassa viikossa. Kohun laskeuduttua onkin kiinnostavaa tarkastella sen synnyttäneitä alkuteosta.

Ensimmäistä kirjaa lukiessa kiinnittää hakemattakin huomiota yhtymäkohtiin toiseen, teinilukijoiden parissa niin ikään suosittuun, romantiikkaa ja yliluonnollisuutta yhdistelevään romaanisarjaan. Wiccan päähenkilö on nimeltään Morgan, epävarma ja omasta mielestään kaikkea muuta kuin puoleensavetävä teinityttö. Hän elää amerikkalaisessa pikkukaupungissa ja ajelee paikasta toiseen vanhalla isolla autonrämällä.

Morgan käy paikallista lukiota ja on huomattavasti vähemmän suosittu kuin paras ystävänsä Bree. Esitellään suuri joukko erirotuisia Morganin ikätovereita, joista harvalla on tarinassa statistin roolia kummempaa. Sitten kouluun saapuu uusi poika, superkomea ja karismaattinen Cal, johon kaikki ihasuttavat. Jostain syystä, jota Morgankaan ei ymmärrä, Cal tuntuu olevan kiinnostunut hänestä. Mitä Cal Morganissa näkee?

Kuulostaako tutulta? Yhteydet **Twilightiin** ovat melko suorat, ja sarjaa voisikin luulla sen kopioksi, ellei kirjojen julkaisuvuosia tarkastelemalla tekisi hämmäntävää havaintoa. Sarjan aloittava **Book of Shadows** julkaistiin 2001, eli useampaa vuotta en-

simmäistä Twilight-kirjaa ennen.

Vaikka kyse on samanlaisesta teinidraamasta, Tiernanin eduksi on todettava, että hän kaataa mukaan siirappilientä vain murto-osan siitä mitä Meyer. Lukukokemuksena Wicca onkin Twilightia huomattavasti vähemmän tuskallinen ja myös päähenkilön tuntoihin on helpompi eläytyä. Vaikka Morgan on epävarma, on hän enemmän jalat maassa oleva tavallinen teini kuin rasittava, kriisistä toiseen elävä Bella. Mahdollisesti tästä syystä Wicca ei ole kohonut samanlaiseksi kassamagneetiksi kuin Twilight.

Myös asetelmat Wicassa ovat päinvastoin. Siinä missä Twilightin Bellan roolina on olla ihmissusien ja vampyyrien välisen valtataistelun keskelle joutuva ihmispolo, paljastuu Wicassa Morganista itsestään uusia puolia. Morganin ja Calin välinen ihmissuhdekuviokiin selittyy näin loogisemmin kuin vampyyrivastineessaan. Ainakaan Cal ei stalkkaa Morgania tämän makuuhuoneessa tai kutsu tätä ”omaksi heroiniikseen”.

Wicassa kyse on siis noituudesta, ei vampyyreistä. Superihana Cal paljastuu noidaksi, mikä tuodaan kirjassa yhtä luontevasti esille kuin jos hän mainitsisi olevansa mormoni tai buddhalainen. Hän kutsuu ystävänsä viettämään wiccojen loppukesän juhlaa mabonia, ja Morganin matka rauhanomaiseksi ja luontoa kunnioittavaksi uskonnoksi osoittautuvan wiccalaisuuden ytimeen alkaa.

Paheellista menoa?

Entä sitten kaikki ne noitapiirit, aurojen näkemiset, orgiat ja sadomasokistiset prostituoidut, joita kirjan luvattiin sisältävän?

Otetaan käsittelyyn ensimmäisenä noitapiirit ja oluen juominen niissä. Sinänsä on ymmärrettävää, että kansanedustaja Rauhala kiinnitti asiaan huomiota. Kuten tiedämme, Suomessa on edelleen voimassa kieltolaki ja alkoholin käyttö on muutenkin kulttuurillemme vierasta. Etenkin nuorison vapaa-ajan vietossa alkoholin käyttö on harvinaista. Myös alastomuus on Suomessa tabu. No, ironia sikseen.

Kirjassa todellakin harrastetaan noitapiirejä, mikä on ymmärrettävää, koska ne kuuluivat wiccalaisuuteen yhtä olennaisena osana kuin jumalanpalvelukset kristinuskoon. Alkoholi, amerikkalaiseen tyyliin oluttynnyri, on mukana näistä ensimmäisessä Calin kutsuessa koko joukon luokseen mabonin viettoon.

Olutta häiritsevässä määrin nauttineet teinit ovat kuitenkin mukana lähinnä toteuttamassa ”kännissä olet ääliö”-hokemaa, ja saavat itse asiassa porttikielon seuraaviin noitapiireihin, Mihinkään suomalaiskansalliseen örveltelyyn karkotuksen saaneet eivät

edes syllisty, ottavatpahan vain koko noitahomman liian suuressa määrin huumorin kannalta. Jatkuvasti "huumepölyissä" olevia nuoria saa Wiccasta myös etsiä. Tupakkaa en muista kahdessa ensimmäisessä kirjassa edes mainitun.

Uima-altaaseen nakuna pulahdetaan niin ikään kerran, mikä amerikkalaisittain onkin varsin poikkeuksellista. Vaatteet lähtevät kaikilta varsin helposti, päähenkilöä lukuun ottamatta. Kohtaus tuntuu pikemminkin olevan mukana alleviivaamassa päähenkilön epävarmuutta omasta ruumiistaan kuin houkuttelemassa lukijoitaan sukupuoliuhurjasteleluun. Kuten sanottua, Morgan pelkää orgioita, niitä ei suinkaan kirjassa harrasteta.

Auroja Morgan näkee yhdessä kohtauksessa, mutta on vaikea löytää mitään siihen viittaavaa, että hän olisi tästä kauhuissaan. Myös Morganin kokema pahoinvointi noitapiirien yhteydessä liittyy hänen omiin heräviin noitavoimiinsa. Rauhalan mainitsemia muita toimia, jotka olisivat Suomen lain vastaisia, saa niin ikään hakea, ellei sitten toisesta kirjasta löytyvää tapaturmaa liikuntatunnilla voi laskea sellaiseksi. Lentopallolla heittäminen mahdollisessa vahingoittamistarkoituksessa kun voisi lukea pahoinpitelyn yritykseksi, ainakin noin periaatteessa.

Entä sitten kuuluisa "sadomasokistinen prostituoitu"? Tässäkin kohtaa on lukijoille pakko tuottaa katkera pettymys. Kyseinen "hurjan näköinen tyttö" on nimittäin Raven, pikkukaupungin ainoa gootti. Calin hurmatakseen Raven pukeutuu erääseen noitapiiriin niin sanoaksemme parhaimpiinsa, ja kyseinen lainaus on nähtävissä lähinnä Morganin onnetoman mustasukkaisuuden ilmentymänä.

Se, mikä kirjasarjan kohdalla kuitenkin on totta, on sen mahdollinen vaikutus nuoriin lukijoihinsa. Tiernan itse ei sanojensa mukaan ole wicca, vaikkakin kunnioittaa uskonnon arvoja. Tästä huolimatta sarjaa itsessään voisi luonnehtia melko suoraksi "näin minusta tulee wicca" -oppaaksi.

Morganin tutustuessa wiccalaisuuteen on lukija helppo viedä samalla matkalle: kuljettaa tätä okkultistissa kirjakaupoissa ja valistaa uskonnon perusteista. Mukana on paljon luontevaa infodumppia, ja lukijalle kerrotaan esimerkiksi, että juhannuksen wiccalainen nimitys on litha tai että wiccalaiset Calin mukaan harjoittavat magiaa (*magick*) erotukseksi taikuudesta (*magic*). Kirja valmentaa lukijaansa myös sen yhteentulon varalle, joka voi olla edessä, kun vanhemmat löytävät wiccakirjoja huoneestasi.

Magia, jota sarjan kahdessa osassa harrastetaan, on niin ikään luonteeltaan varsin maanläheistä ja tapahtuu enemmänkin kokijan omien korvien välissä. Vaikka kyseessä kuvaus noidan varttumisesta

siis onkin, on vaikea uskoa Morganin sarjan myöhemmissäkään osissa kaivavan taikasauvaa esiin ja hyppäävän luudan selkään. Uskonnon feministisyys tulee kahdessa ensimmäisessä osassa myös hyvin esille, samoin kuin rauhanomaisuus.

Sinänsä Rauhalan hätäännyksen siis ymmärtää, sillä on vaikea uskoa, etteikö useampikin nuori lukija olisi kokenut jonkinasteista wicca-herätystä, jos kirjat olisi julkaistu suomeksi. Kokonaan eri asia sitten on, pitääkö tuota automaattisesti pahana asiana. Kristillisiä nuortenkirjoja julkaistaan Suomessa, mutta niiden kieltämistä ei käsittäkseni olla vaatimassa, **Narnia**-sarjasta nyt puhumattakaan.

Mitä jäi käteen

Wicca ei ole kahden ensimmäisen osansa perusteella varsinaisesti suurta kirjallisuutta, vaan toimivaa teiniviihdettä maustettuna ripauksella yliluonnollisuutta. Tiernan kirjoittaa helppolukuista tekstiä, ja päähenkilö Morganin tuntoihin pystyy eläytymään jokainen, joka on joskus ollut epävarma teini.

Wicca on niin ikään selkeästi rakennettu sarjaksi, jossa yksittäinen osan tehtävänä ei niinkään ole toimia itsenäisenä romaanina, vaan viedä kokonaistarinaa eteenpäin. Ensimmäisessä kirjassa lähinnä esitellään päähenkilöt ja asetelma, toisessa päästään jo liikkeelle ja saadaan ensimmäiset vihjeet siitä, mistä varsinaisessa juonessa on kysymys. Kuten asiaan kuuluu, liittyy Morganin syntyperään ja historiaan traagisuutta ja dramatiikkaa.

Tiernanin tapa rakentaa kirjansa on varsin koukuttava. Matkan varrelle ripotellaan juuri sen verran tiedonmuruja ja vihjeitä tulevasta, että lukijan kiinnostus säilyy. Jos sarja olisi päätetty julkaista Suomessa, en epäilekään, etteikö se olisi koukuttanut lukijoitaan. Sen verran lähellä seuraavan tuplaniiteen tilaaminen ainakin omalla kohdallani oli. Tietooni ei kuitenkaan ole kantautunut, että jokin suomalainen kustantamo olisi sarjan oikeuksia ostanut. Säälä sinänsä, sillä mainoskampanja on jo tehty.

Jos tämän luettuanne kiinnostus Wicca-sarjaan heräsi, suosittelee Spinin toimitus joko kirjan hankkimista nettikaupasta, tai jos sattuu asumaan Turussa, marssimaan Terrakoti-toimistolle. Nyt arvosteltu sarjan ensimmäinen osa on lainattavissa TSFS:n kirjastosta.

Cate Tiernan:
"Book of Shadows" and "The Coven"
Puffin Books, 2008
ISBN 978-0-141-32531-6

